

20160128
Fredrik Schulte
Riksdagsledamot (M)

Konstitutionsutskottet

Ink 2016 -01- 28

Dnr 1263-2015/16

Granskning av statsminister Stefan Löfvens efterlevnad av tryckfrihetsförordningens krav rörande handlingsutlämnande

Sveriges relation till Saudiarabien var under våren 2015 ansträngd. Statsminister Stefan Löfven skickade därför, enligt ett uttalande han själv gjorde i media lördagen den 28 mars, ett brev till Saudiarabiens kung. Statsministern uttryckte att ”vi har klarat ut eventuella missförstånd om att vi skulle ha förolämpat islam” (Aftonbladet, 30/3-15, ”Löfvens brev till Saudiarabien återfunnet”, <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article20551189.ab>).

Aftonbladet och andra medier begärde ut statsministerns brev under morgonen måndagen den 30 mars 2015 men brevet föreföll vara borta. Vid 13-tiden samma dag fick Aftonbladets journalist till svar från registratören på statsrådsberedningen att man höll på att undersöka var brevet fanns. Ett par timmar senare meddelades att alla begäran om att ta del av brevet lämnats över till Utrikesdepartementet. Klockan 15:45 fick Aftonbladets journalist informationen från Utrikesdepartementets rättssekretariat att man ännu inte hade identifierat något brev. Klockan 18:30 meddelade en pressekreterare vid Utrikesdepartementet att brevet fanns på Utrikesdepartementet och att det var diariefört. Det framgår inte när diarieföringen hade skett.

På tisdagseftermiddagen meddelade Utrikesdepartementet att breven - det visade sig vara två - hade sekretessprövats och att de sekretessbelagts i sin helhet (Aftonbladet 31/3-15, ”UD hemligstämplar Löfvens brev till saudiske kungen”, <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article20557943.ab>).

Det framgår inte av medierapporteringen när de båda breven skrevs, men såvitt är känt överlämnades breven till Saudiarabiens kung av regeringens sändebud fredagen den 27 mars, så de måste ha skrivits innan sändebudet avreste till Saudiarabien. Trots att journalister bad om att få ut statsministerns brev under måndagsmorgonen den 30 mars dröjde det till klockan 18:30 innan man över huvud taget kunde finna brevet. Enligt tryckfrihetsförordningens regler ska en begäran om utlämnande av en allmän handling prövas genast. För att en prövning ska kunna ske måste man dock veta var handlingen finns.

Våren 2013 anförde konstitutionsutskottet att statsministern bär ett övergripande ansvar för att man inom Regeringskansliet som helhet har den organisation och de rutiner som krävs för att tryckfrihetsordningens regler om handlingsutlämnande ska kunna efterlevas (bet. 2012/13:KU20 s. 219 f.).

Det beskrivna händelseförloppet leder till frågan om regeringens organisation och rutiner lever upp till reglerna om diarieföring och handlingsutlämnande i tryckfrihetsförordningen. Om ett brev expedieras från Regeringskansliet ska det diarieföras omgående. Om ett brev diarieförts borde det vara lätt att påträffa. Det framstår alltså som oklart om brevet diariefördes när det expedierades eller först flera dagar senare.

Mot bakgrund av detta bör konstitutionsutskottet granska om statsministern och regeringen har brutit i relation till de krav som tryckfrihetsförordningen ställer om Regeringskansliets organisation och rutiner rörande handlingsutlämnande.

